

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.111/2014/4.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Marján Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Marján István ügyvéd által képviselt felperesnek a Szilvágyi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Szilágyi Attila ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Budapest Környéki Törvényszék előtt 7.G.40.474/2011. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.069/2013/3. számú jogerős ítéletével befejezett perben a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 952.500 (kilencszázötvenkettőezer-ötszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi továbbá a felperest, hogy az államnak - felhívásra - fizessen meg 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) Ft le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és még három gazdasági társaság mint franchise átvevők és az alperes mint franchise rendszergazda 2011. március 9-én a közöttük korábban fennállt franchise szerződések megszűnéséből eredő elszámolás feltételeiben állapodtak meg. E megállapodás 4.1. pontja szerint az alperes kezesi felelősségére tekintettel vállalja bruttó 405.000.000 Ft összegű szállítói tartozás megfizetését. A megállapodás aláírását követő 15 napon belül tájékoztatja az átvevőket, hogy a megállapodás 1. számú mellékletében felsorolt szállítók közül kiknek a követelését, milyen összegben elégíti ki.

Vállalta, hogy a tartozásátvállalásról a szállítókat tájékoztatja, beszerzi hozzájárulásukat és nyilatkozatukat arról, hogy a franchise átvevőkkel szembeni követelésük milyen összeg erejéig került kiegyenlítésre. Szállítói hozzájárulás hiányában az alperes kötelezte magát arra, hogy az átvevőket olyan helyzetbe hozza, hogy tartozásukat a fenti összeg erejéig a szállítók felé teljesíthessék. A 4.2. pontban az alperes a 2. számú mellékletben felsorolt felperesi bruttó bérleti díj tartozások kiegyenlítését is vállalta a 4.1.pont szerinti feltételekkel. Az 5.1. pont szerint az átvevők lemondanak a másodlagos kondíciók címén fennálló követeléseikről. A 7.2. pont azt tartalmazza, az alperes a megállapodás aláírását követő 60 napon belül a szállítókkal és a bérbeadókkal a tételes elszámolást elvégzi és erről 5 munkanapon belül tájékoztatja a franchise átvevőket. A tartozásátvállaláshoz hozzá nem járulókat az elszámolást követő 15 napon belül közvetlenül kifizeti.

A felperes 2011. május 12-én, 16-án és 18-án kelt levelében felszólította az alperest a megállapodásban foglaltak teljesítésére.

A 2011. március 9-i megállapodást franchise átvevőként aláírók 2011. május 20-án újabb megállapodást írtak alá. Ebben a 2011. március 9-i megállapodás 4.1. pontjában írt 405.000.000 Ft-ot egymás közt megosztották. Ezen megállapodás eredményeként a felperesre 119.171.250 Ft követelés jutott.

A felperes 2011. május 20-án a P P Kft-vel is kötött egy megállapodást. Ebben az alperest terhelő bérleti és üzemeltetési költségekkel kapcsolatos követelést osztották meg. Ennek eredményeként a felperest 167.864.239 Ft követelés illette meg.

A felperes 2011. június 9. napjától felszámolás alá került.

A felszámoló 287.035.489 Ft megfizetésére irányuló felszólítására, 2011. augusztus 1-jén kelt levélben az alperes azt közölte, hogy a 2011. március 9-i megállapodással vállalt kötelezettségeit a felperesnek ki kellett volna vezetnie könyveiből. A 2011. december 12-én kelt alperesi levél pedig azt tartalmazza, hogy az elszámolás 2011. november végén zárult le. A késedelmet az okozta, hogy a felperes által rendelkezésre bocsátott adatok, sem az alperes, sem a szállítók nyilatkozataival nem egyeztek. Tételes egyeztetés vált szükségessé. Ennek eredményeképpen 108.457.543 Ft szállítói követelést egyenlített ki.

A felperes módosított keresetében az átvállalt szállítói követelések és bérleti díj, üzemeltetési költség címén összesen 287.035.489 Ft és kamatai megfizetésére kérte kötelezni alperest a Ptk. 300. § /1/ bekezdésére, 313. §-ára, 332. § /1/ bekezdésre, 318. §-ára, 339. §-ára hivatkozással. Előadta, az alperes megszegte a 2011. március 9-i megállapodás 4.1., 4.2., 5.1., illetve 7.2. pontjaiban foglalt szerződéses kötelezettségét. A felperes felszámolásának kezdő időpontjáig nem szerezte be a szállítók hozzájáruló nyilatkozatát és a szállítói követelések nem nyertek

kielégítést. A jogosultak hozzájárulása hiányában a tartozások nem szálltak át az alperesre. A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 4. §-ában, illetve 34. § /2/ bekezdésében, 38. § /3/ bekezdésében foglaltakra tekintettel nincs lehetőség arra, hogy az alperes a szállítói követeléseket közvetlenül elégítse ki. Az alperesnek a felperest kell abba a helyzetbe hoznia, hogy a felszámolási vagyonából azokat kiegyenlíthesse. A felperes állította, nincs jogi jelentősége annak, hogy utóbb több szállító a felszámolási eljárásban előterjesztett hitelezői követelését visszavonta. Vitatta a szállítói hozzájáruló nyilatkozatok bizonyító erejét. E körben hivatkozott arra, bár az alperesi levél szerint 2011. novemberében zárultak le az elszámolások, 2011. novemberi keltű nyilatkozat nem került csatolásra. Állította, a Cstv. szabályaival ellentétes, hogy a Cstv. 57. § /1/ bekezdés f) pontjába sorolt hitelezői igényeket az alperes a felperes felszámolásának elrendelését követően elégítette ki.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint nem volt jogszabályi akadálya, hogy a felperes elleni felszámolás kezdő időpontját követően beszeresse a tartozásátvállaláshoz a hozzájáruló nyilatkozatokat és azok alapján a követeléseket kiegyenlítsse. Előadta, a felperes felszámolásának elrendelésével „lehetetlenült”, hogy az átvállalt tartozások összegének megfizetésével a felperest olyan helyzetbe hozza, hogy a szállítókkal szembeni kötelezettségeit teljesíthesse. Az alperes szerződésszegése miatt pedig a felperest bizonyított kár nem érte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. A Ptk. 332. §-ában, illetve a Cstv. 4. § /1/ bekezdésében, 38. § /3/ bekezdésében foglaltakra hivatkozással rámutatott, a tartozásátvállalással a kötelezettségek az alperes vagyonába kerültek, ezzel a felperes tartozása csökkent. Az elsőfokú ítéletben írtak szerint a felperes azon összeg erejéig terjeszthet elő igényt az alperessel szemben, amely tekintetében a jogosultak a tartozásátvállalásához hozzájárultak, ennek ellenére hitelezői igényt érvényesítettek. A hozzájárulást megtagadó szállítók esetén az alperes, figyelemmel a 2011. március 9-i szerződés 7.2. pontjában írtakra, közvetlenül a szállítók felé köteles teljesíteni. Bizonyított, hogy az alperes a szállítók nagy részének igényét kielégítette, így a felperes a szerződéses összeg követelésére nem jogosult. A felperes pedig felhívás ellenére nem dolgozta ki, hogy kik azok a szállítók, akik a tartozás átvállaláshoz történt hozzájárulásuk ellenére a felperessel szemben igényt érvényesítenek és milyen összeg erejéig.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kifejtette, a perben abban a kérdésben kellett állást foglalni,

hogy a felperes felszámolásának kezdő időpontját követően az alperes joghatályosan teljesíthette-e a megállapodás szerinti kötelezettségeit a felperes szállítóinak irányába. A Cstv., illetve a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Sztv.) rendelkezéseire hivatkozással arra a megállapításra jutott, hogy a gazdálkodó szervezet kötelezettségei nem tartoznak a felszámolási vagyonba (Cstv. 3. /1/ bekezdés e) pont, 4. § /1/ bekezdés). Így a Cstv. szabályai nem teszik kizárttá, hogy a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet kötelezettségei a tartozásátvállalás eredményeként, akár a felszámolás kezdő időpontját követően, az adósról a tartozásátvállaló alperesre szálljanak át és általa nyerjenek kielégítést, csökkentve ezáltal a felszámolási eljárás keretében érvényesíthető követeléseket. Az alperes bizonyította a szállítók, bérbeadók hozzájárulását a tartozás átvállalásához. A kötelezett személyében, figyelemmel a Ptk. 332. §-ában írtakra, alanyváltozás következett be. A másodfokú bíróság szerint a felperes keresete a tartozásátvállalási szerződés teljesítésének elmulasztásából eredő kártérítési igény volt. A felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy mely követelések nem szálltak át az alperesre, illetve az átvállalt, de át nem szállt tartozások közül az alperes részéről ilyen összegű tartozások kiegyenlítésére nem került sor, és emiatt a felperest ilyen összegű kár érte. E bizonyítási kötelezettségének azonban, bírósági felhívás ellenére, a bizonyítási teherre vonatkozó eltérő jogi álláspontja miatt nem tett eleget.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes keresete szerinti marasztalását kérte. Hivatkozott a Cstv. 3. § /1/ bekezdésében, 4. § /1/ bekezdésében, 27. § /1/ bekezdésében, 34. § /2/ bekezdésében, a 38. § /3/ bekezdésében, az 57-58. §-okban, az Sztv. 22-23. §-aiban, a Ptk. 300. §-ában, 313. §-ában, 318. §-ában, 332. §-ában és a 339. §-ában, a Pp. 3. § /1/ bekezdésében, 206. § /1/ bekezdésében és 253. §-ában foglaltak megsértésére.

Előadta, az alperes első ízben 2012. június 27-én az írásbeli ellenkérelem mellékleteként csatolta 85 szállító nyilatkozatát. Ezek részben a felperes elleni felszámolás megindulását megelőzően, de túlnyomórészt azt követően kelteződtek. Nem tartalmazzák, hogy a nyilatkozat tevők a perbeli tartozás átvállalásához hozzájárultak volna. Valóságtartalmuk megkérdőjelezhető. A felperes hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárásban kimutatta, kik azok a szállítók, akikre vonatkozóan az alperes nyilatkozatot csatolt, ugyanakkor a felperessel szemben hitelezői igényt is érvényesítettek, illetve kik azok, akik a felperes felszámolójától behajthatatlansági nyilatkozatot kértek. Állította, olyanoktól is hitelezői nyilatkozatot csatolt be az alperes, akik a perbeli megállapodás mellékletében hitelezőként nem szerepeltek. Nem bizonyította, hogy az átvállalt követeléseket mikor, milyen összegben elégítette ki. A

felperes utalt arra, a nyilatkozatok nem kerültek alátámasztásra számviteli bizonylatokkal, ezért jogszerű döntés meghozatala alapjául nem szolgálhatnak.

A felperesi álláspont szerint a felperes felszámolásának elrendelését követően az alap jogviszonyban anyagi jogi jogutódlás nem következhetett be a kötelezett oldalán, az alperes saját nevében, saját számlájáról nem teljesíthetett a szállítóknak, bérbeadóknak. A tartozások így nem kerültek át az alperes vagyonába, az mint kötelezettség (passzívum) a felperes vagyonát képezik.

Vélekedése szerint a alperesi teljesítésekre túlnyomó részt a Cstv. rendelkezéseibe ütközően került sor. Azok a szállítók ugyanis, akik a tartozás átvállalásához a hozzájárulásukat a felperes felszámolásának megindulását követően adták, illetve akiknek az alperes ezt követően teljesített, jogellenesen gazdagodtak. Hitelezői igénybejelentés, regisztrációs díj befizetése nélkül, nem a Cstv-ben szabályozott kielégítési rangsorban és időpontban jutottak kielégítéshez.

A perben eljáró bíróságok nem értékelték, hogy az alperes szerződésszegést követett el. A felek közötti megállapodás a jogosultak írásbeli és meghatározott időn belüli hozzájárulását írta elő. A felperes felszámolásának elrendelését követően már a szállítók, bérbeadók tartozásátvállaláshoz történő hozzájáruló nyilatkozata nem volt beszerezhető. A felperest azáltal érte kár, hogy az alperes a felperes felszámolását követően fizetési kötelezettségét nem a felperes felé teljesítette.

A felperes sérelmezte, hogy igazságügyi könyvszakértő kirendelésére nem került sor.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt a felülvizsgálati kérelemben felhozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.

A Kúria hasonló tényállás mellett született, - részben más összetételű tanácsának - a Gfv.VII.30.046/2014/4. számú ítéletében kifejtettekkel egyezően hangsúlyozza, az alperes a 2011. március 9-i megállapodásban nem felperes felé teljesítendő fizetési kötelezettséget vállalt. Rendszergazdaként fennálló kezesi felelőssége miatt a franchise átvevők szállítók, bérbeadók felé fennálló tartozását vállalta át.

A 2011. március 9-én kelt tartozásátvállalásról szóló szerződés a felszámolás kezdő időpontját megelőzően - a felek által sem vitatottan - érvényesen létrejött. Az alperes a per során igazolta a jogosultak többségének hozzájárulását a tartozásátvállaláshoz. A nyilatkozattevők szerint az alperes követeléseiket kiegyenlítette,

igényük a felperessel szemben megszűnt.

A perben abban a jogkérdésben kellett állást foglalni, hogy az alperes jogosult volt-e a felperes felszámolásának elrendelését követően a szállítók, bérbeadók hozzájáruló nyilatkozatát a tartozásátvállaláshoz beszerezni, azok alapján a követelést kiegyenlíteni. Ezzel megsértette-e a Cstv., illetve az Szvtv. felülvizsgálati kérelemben hivatkozott rendelkezéseit.

A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságok által kifejtett jogi állásponttal. A Cstv. arról rendelkezik, hogy az adós felszámolás körébe tartozó vagyonából hogyan, milyen eljárás keretében kell a hitelezői igényeket kiegyenlíteni. A vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni.

A felperesnek szállítókkal, bérbeadókkal szemben tartozása állt fenn. A tartozás azonban a Cstv. 3. § /1/ bekezdés e) pontja, 4. § /1/ bekezdése értelmében nem tartozik az adós vagyonába, mivel az az Szvtv. szabályai szerint nem minősül sem befektetett-, sem forgóeszköznek. Így nem helytálló az a felperesi érvelés, hogy a passzívum is az adós vagyont képezi. A tartozásátvállalás az adós vagyont nem csökkentette, hanem növelte. A tartozások megfizetésüket követően azt már nem terhelték. Azok rendezése nem a felperes vagyonából történt.

A 2011. március 9-én kelt szerződés 4.1. és 4.2. pontja 15 napos határidőt írt elő az alperesnek arra, hogy a franchise átvevőket tájékoztassa a mellékletben felsoroltak közül kiknek, és milyen mértékű követelését elégítette ki. A tartozásátvállaláshoz hozzájárulásuk, a követelésük kiegyenlítésére vonatkozó nyilatkozatuk beszerzésére a felek nem írtak elő határidőt. Ezt a 7.2. pontban írt 60 napos határidőn belül úgy kellett az alperesnek teljesítenie, hogy az elszámolásra is a követelések jogosultjai, a felperes és az alperes között az említett 60 napon belül sor kerülhessen. E pont tartalmazza azt is, a tartozásátvállaláshoz hozzá nem járulókat az alperesnek az elszámolását követő 15 napon belül kell kifizetnie. A felperes e szerződésszegésre hivatkozással kártérítési igénnyel élt. A másodfokú bíróság azonban helytállóan utalt arra, a Ptk. 318. §-a folytán alkalmazandó 339. § /1/ bekezdésben írt, a kártérítést megalapozó együttes feltételek fennállását nem bizonyította.

A felperes jogi álláspontjával ellentétben, a Cstv. 3. § /1/ bekezdés e) pontjában, a Cstv. 4. §-ában foglaltak, a megelőzően kifejtett indokok alapján nem akadályozták a jogosultak hozzájáruló nyilatkozatainak a felszámolás megindulását követően történő beszerzését. Alaptalanul állította ezért, hogy a nem vitatottan érvényesen létrejött tartozásátvállalás a jogosultakkal szemben nem válhatott hatályossá, a kötelezett személyében a jogutódlás utóbb

nem következhetett be, vele szemben az alperes által átvállalt követelések változatlanul érvényesíthetők, azok összegének részére történő meg nem fizetése miatt őt kár érte. A felperest állításával ellentétben, akkor érte volna kár, ha olyan szállító, bérbeadó, aki már az alperestől is követeléséhez hozzájutott a felperes vagyonából részesedett volna amiatt, hogy az alperesnek felróható okból, a fenti körülményről a felperes nem tudott, nem tudhatott. Ilyen kár azonban a felperest nem érte, nyilatkozata szerint a Cstv. 57. § /1/ bekezdés „f” pontjába sorolt szállítói, bérbeadói követelések kifizetésére nem került sor. Utal arra is a Kúria, a 7.2 pont értelmében még a tartozásátvállaláshoz való hozzájárulás hiányában sem terhelhette volna fizetési kötelezettség a felperes felé az alperest. Az alperesnek ugyanis ez esetben – a kötelezett személyében bekövetkezett jogutódlás hiányában is – a jogosult részére kellett teljesítenie. A felperest csak e szerződési kötelezettség teljesítése iránti igény érvényesítése illette meg.

A felperes felülvizsgálati kérelmében vitatta a szállítói nyilatkozatok valóság tartalmát, ugyanakkor olyan körülmény, amely a Pp. 206. § /1/ bekezdésének megsértését a felülvizsgálati eljárásban észlelhetővé tenné, nem merült fel. Önmagában az, hogy a szállítók, bérbeadók közül voltak, akik olyan nyilatkozatot tettek, amely szerint követelésüket az alperes kiegyenlítette, ennek ellenére a felperes elleni felszámolási eljárásban hitelezői igényt jelentettek be, vagy behajthatatlansági nyilatkozat kiadását kérték, nem alkalmas a csatolt nyilatkozatokban foglaltak megkérdőjelezésére, a felperest ért kár bizonyítására. Felszámolójának az ilyen hitelezői igényeket módjában áll vitatott követelésként nyilvántartásba venni, vagy a nyilvántartásba vételüket megtagadni. Önmagában még a nyilvántartásba vétel sem okoz kárt, ha kifizetésre nem kerül sor.

A csatolt nyilatkozatok egyébként egyértelműen tartalmazzák, hogy az érintett hitelezőknek a felperessel szemben nincs követelése. A nyilatkozatok utalnak arra is, hogy a hitelezői igények mikor kelt külön nyilatkozatban foglaltak szerint nyertek kielégítést. Mivel a kifejtettek szerint nem volt jogi jelentősége annak, hogy a tartozásátvállalások a jogosultakkal szemben a felszámolás elrendelése előtt, vagy a felszámolás megindulása után váltak-e hatályossá, az eljáró bíróságok eljárási szabálysértés nélkül mellőzték a felperes által felvetett kérdés, azaz az alperesi teljesítések időpontjának vizsgálatára szakértő kirendelését. A fenti álláspontra tekintettel a megalapozott döntés meghozatalához igazságügyi könyvszakértő bevonása nem volt szükséges, így a felperes erre irányuló bizonyítási indítványának nem teljesítése az ügy érdemi, jogszerű elbírálását nem érintette.

A Kúria mindezekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában

fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. Így a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét. Annak összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ /2/, /5/ és /6/ bekezdése alapján a kifejtett tevékenységgel arányosan, ÁFA-val növelten állapította meg. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § /1/ bekezdése, a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 15. § /1/ és /3/ bekezdése alapján köteles a felperes az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére is.

Budapest, 2014. október 7.

Dr.Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. a tanács elnöke, Dr. Vezekényi Ursula sk. előadó-bíró, Dr. Csőke Andrea sk. bíró